

ného dílu soudní odhad nemovitosti zůstavitelkou dědičce Pavle Z-ové prodané. Při prodeji této nemovitosti dne 12. října 1933 vyhradila si prodávající zůstavitelka na ní právo doživotní výměny a bytu (§§ 784 a 794 obč. zák.). Rekursní soud určil hodnotu odhadované nemovitosti a povinné díly nepominutelných dědiců hledě k tomu, že břímě to zaniklo úmrtím zůstavitelky, t. j. dne 26. února 1934.

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů a odkázal nepominutelné dědice s jejich návrhem na doplnění povinného dílu na pořadí práva.

Důvody:

Dovolací rekurs Pavliny A. jest oprávněn, pokud rekursní soud určil odhadní cenu postoupené nemovitosti ku dni odevzdání tím způsobem, že od její nenapadené celkové hodnoty v částce 33.622 Kč 75 h odečetl jako hodnotu práva bydlení a výměnku nabyvateli převzatého za dobu od 12. října 1933 až do 26. února 1934, t. j. dne úmrtí zůstavitelčina, pouze částku 1.500 Kč, takže se jako hodnota ku dni 12. října 1933 podává 32.122 Kč 70 h. Rekursní soud nesprávně si vykládá ustanovení § 24 odst. 5 vl. nař. ze dne 23. června 1933 čís. 100 sb. z. a n. Podle jasného ustanovení § 794 obč. z. jest určiti hodnotu nemovitosti ku dni odevzdání, z čehož plyne, že soud má při odhadu postupovati tak, jakoby odhad byl býval již tenkrát proveden. Odhadované břemeno bylo — podle postupní smlouvy — doživotní a nelze proto hleděti k tomu, že podle okolností, v době pozdějšího odhadu známých, břemeno již zaniklo a tudíž trvalo pouze určitou, nyní již přesně známou dobu. Slušelo tedy v souzeném případě použití pravidla stanoveného v § 24, odst. 5 písm. b) odh. ř. a vyhověti dovolacímu rekursu v tomto ohledu tak, že bylo obnoveno usnesení prvního soudu, jenž správně od celkové hodnoty v nenapadené částce 33.622 Kč 75 h odečetl desateronásobnou roční hodnotu sporných břemen, tudíž 3.000 Kč za právo bydlení a 12.000 Kč za převzatý výměnek. Řešení další otázky, v jakém rozsahu přísluší svéprávným nepominutelným dědicům nárok na doplnění povinného dílu, nespádalo již do působnosti nesporného soudce a neměl se proto zabývati ani výpočtem povinného dílu. Nepominutelný dědic jest odkázán na použití práv příslušejících mu podle §§ 784, 804 a 812 obč. z. (rozh. čís. 9266, 9360, 11443 sb. n. s.) a jestliže nižší soudy přes to samy vypočetly povinný díl, zkoumajíce tím i jeho doplnění, trpí po této stránce jejich rozhodnutí zmatečností podle § 41 písm. d) zák. čís. 100/31, k níž jest hleděti z úřadu (§ 41 posl. odst. uvedeného zákona).

Čís. 14772.

K § 1 zák. čís. 391/22 Sb. z. a n.

O žádosti za prohlášení dítěte opuštěným rozhoduje okresní soud bydliště dítěte, nikoliv soud, v jehož obvodě má dítě domovskou příslušnost.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1935, Nd I 510 /35.)

Okresní péče o mládež v H. (Slovensko) navrhla, aby nezletilý Štefan H. v H. byl prohlášen za opuštěného a dodán do státního dětského domova (zák. čl. VIII z roku 1901). Tento návrh byl podán u okresního soudu v Ů. (Čechy), jenž se však nepokládal za příslušný o něm rozhodovati a postoupil jej k příslušnému jednání okresnímu soudu v H. Avšak ani okresní soud v H. neuznal svou příslušnost a vrátil spisy okresnímu soudu v Ů., aby byly předloženy k rozhodnutí záporného sporu o příslušnost. Na výzvu nejvyššího soudu podal okresní soud v H. zprávu, že svou příslušnost v této věci neuznává z důvodů uvedených v § 6 prováděcího nařízení J. M. čís. 1 z roku 1903, protože podle domovského listu připojeného k žádosti jest nezletilý Štefan H. domovským právem příslušný do obce Č. T. (Čechy).

Nejvyšší soud rozhodl, že příslušným jest v této věci okresní soud v H.

Důvody :

Jde tu o prováděcí nařízení vydané uherským ministerstvem v roce 1903 ku provedení zák. čl. VIII. a XXI. z roku 1901 o státních dětských útulcích. V § 6 tohoto prováděcího nařízení byla upravena příslušnost sirotčích úřadů k prohlášení opuštěnosti dítěte takto: 1. je-li zjištěna obecní příslušnost dítěte, jest příslušnou sirotčí stolice, na jejímž území jest příslušná obec (§ 198 zák. čl. XX/1877); 2. není-li obecní příslušnost dítěte zjištěna, jest příslušnou sirotčí stolice, na jejímž území se dítě zdržuje (§ 201 zák. čl. XX/1877). — Ostatní předpisy § 6 uvedeného prováděcího nařízení nepřicházejí tu v úvahu. K tomu však jest připomenouti, že místní příslušnost sirotčích úřadů na Slovensku a Podsb. z. a n. nově upravena tak, že se určuje bydlištěm poručencovým aneb opatrovancovým, a nelze-li bydliště zjistiti, že se řídí podle místa pobytu poručenice (opatrovance); není-li ani pobyt znám anebo zdržuje-li se poručenec (opatrovanec) v cizině, řídí se místní příslušnost sirotčího úřadu podle místa jeho posledního bydliště v tuzemsku. Uvedené ustanovení § 1 zákona čís. 391/22 sb. z. a n. nebylo zrušeno zákonem ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. a platí dosud, neboť v § 57 odst. 3. zákona čís. 100/31 sb. z. a n. byla zrušena výslovně jen ustanovení §§ 2 až 4 zák. čís. 391/22 sb. z. a n. Ustanovení § 198 zák. čl. XX/1877, na něž bylo poukázáno v § 6 prov. nařízení čís. 1 z roku 1903 a v němž bylo stanoveno, že se příslušnost poručenských vrchností vztahuje zpravidla na osoby, které mají domovské právo na jejich území, bylo zrušeno § 57 odst. 3. zákona čís. 100/31 sb. z. a n. — Podle § 56 zákona čís. 100/31 sb. z. a n. vykonávají ode dne účinnosti tohoto zákona — to jest od 1. listopadu 1931 — řádné soudy v zemích Slovenské a Podkarpatoruské pravomoc i ve věcech náležejících do té doby podle zákona ze dne 13. července 1922 čís. 246 sb. z. a n. do působnosti poručenských (sirotčích) úřadů, a to v první stolici soudy okresní. Podle spisů bydlí nezletilý Štefan H. se svou matkou Karolinou H. v H. a jeho otec jest neznámého pobytu. Uvedené zákony i prováděcí nařízení čís. 1 z roku 1903, pokud byly změněny, platí ovšem jen na území země Slovenské a Podkarpatoruské, neplatí však v zemích České a Moravsko-

slezské. Pro místní příslušnost okresního soudu v Ú. (Čechy) nelze tedy z jejich předpisů nic vyvozovati. Z toho všeho vyplývá, že k zakročení v této věci jest místně příslušným okresní soud v H., v jehož obvodě nezletilé dítě bydlí, a že domovská příslušnost dítěte nemá významu pro posouzení, který soud jest místně příslušný.

Čís. 14773.

Vyslovil-li soud bydliště manželčina v Čechách pravoplatně nepříslušnost k rozhodnutí o její žádosti a žádosti jejího manžela, bydlícího na Slovensku za dobrovolný rozvod, jest určití soud k rozhodnutí této žádosti podle § 28 j. n.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1935, Nd I 532/35.)

Okresní soud bydliště manželčina (v Čechách) v P. rozhodl pravoplatně, že není příslušný rozhodnouti o její žádosti a žádosti jejího manžela, bydlící na Slovensku, za dobrovolný rozvod manželství.

Nejvyšší soud určil podle § 28 j. n. okresní soud v P. jako soud příslušný v této věci.

Důvody :

Záporný spor o příslušnost vznikl v tomto případě z různosti práva, platného jednak v zemích České a Moravskoslezské, jednak v zemích Slovenské a Podkarpatoruské. Zák. čl. XXXI/1894 o právu manželském, platný v zemích Slovenské a Podkarpatoruské, nezná dobrovolný rozvod manželství od stolu a lože, neboť podle §§ 105 a 75 může manželství býti rozvedeno jen soudcovským rozsudkem. Soudy na Slovensku nejsou tedy povolány, by rozhodovaly o podaném návrhu manželů na povolení dobrovolného rozvodu. Podle § 114 odst. 1. j. n. v doslovu čl. II. čís. 8 zákona ze dne 8. července 1930 čís. 130 sb. z. a n., platného v zemích České a Moravskoslezské, jest příslušným povolití dobrovolný rozvod okresní soud, u kterého má manžel svůj obecný soud; není-li v tuzemsku takového soudu, jest příslušný okresní soud, v jehož obvodu má obecný soud manželka a není-li ani toho, tedy okresní soud, v jehož obvodu jest domovská obec manželů. Ve věci, o kterou jde, nemá sice manžel obecný soud v území, na němž platí jurisdikční norma, ale manželka, která bydlí v P., má svůj obecný soud v tomto území. Avšak souhlasnými usneseními soudu první stolice a krajského soudu v P. jako soudu rekursního byla pravoplatně vyslovena nepříslušnost okresního soudu v P. Ježto jde o občanskou právní věc, která spadá pod pravomoc zdejších soudů, použil nejvyšší soud v tomto případě ustanovení § 28 j. n., což se může státi ve věcech mimosporných i z úřadu, a určil místně příslušný soud sám.